

Protocol **Hoofdluisbestrijding Zonnewereld**

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Achtergrondinformatie over hoofdluis	2
2. Wat doet u als ouder als er hoofdluis heerst?	5
3. Behandelen van hoofdluis	7
4. Wat doet de school als er hoofdluis heerst?	9
5. Anti-luizenbrigade op de Zonnewereld	12
6. De controles	14
7. Stappenplan voor de controles	15
8. Verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis	17

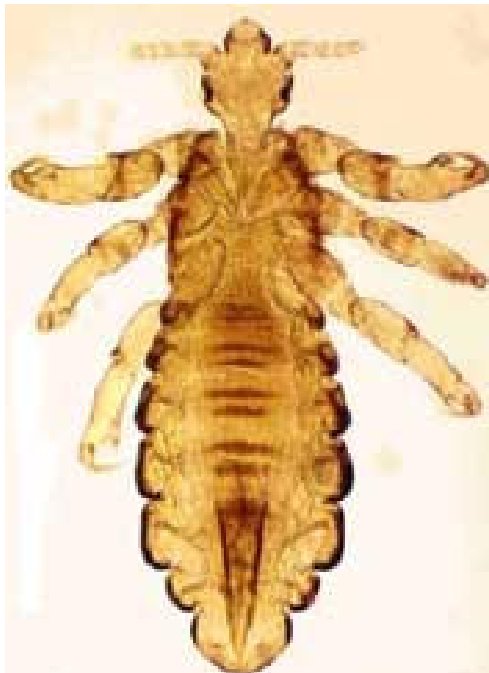
1. Achtergrondinformatie over hoofdluis

Wat is hoofdluis?

Luizen zijn parasieten: ze hebben een ander levend wezen nodig om te leven. De hoofdluis haalt zijn voedsel uit mensenbloed. Elke diersoort en ook de mens heeft zijn eigen luizen. De luis van een hond kan niet overleven op een mens of omgekeerd.

De luis, die bij de mens voorkomt, varieert in grootte tussen 1 en 3 mm en is er speciaal op gebouwd om te leven tussen de hoofdharen. De kop van de luis is uitgerust met een zuigapparaatje. Hiermee prikt de luis een paar keer per dag door de hoofdhuid heen.

Na het bloedzuigen krijgt de luis een rodere kleur, normaal is de luis grijs/bruin van kleur. De luis kan zich enigszins aanpassen aan de kleur van het haar.

Een luis is een insect en heeft 6 poten. Met deze poten kan hij zich aan de haren vastklampen. Bijvoorbeeld bij het schudden van het hoofd, haren kammen of wassen houdt de luis zich hiermee stevig vast.

De luis gedijt prima bij de lichaamstemperatuur van de mens. Men zegt dat de meeste luizen buiten de hoofdhuid maximaal 48 tot 55 uur kunnen overleven bij kamertemperatuur. Als ze dan nog geen warmte hebben gevonden, sterven ze.

Een luis leeft ongeveer 4-6 weken. Een luis legt zo'n 4 tot 8 eieren per dag; dit zijn neten. In een heel 'luizenleven' legt een luis wel 50 tot 100 neten.

Luizen leggen hun neten aan de basis van het haar, dicht op de hoofdhuid. Deze neten zitten vastgekleefd aan de haren. Men vindt ze vooral op de warme, donkere plekjes zoals onder de pony, achter de oren, in de nek en soms op de kruin (bijvoorbeeld als het haar opgebonden is in een paardenstaart).

Neten lijken op zoutkorreltjes. Regelmatig worden neten verward met roos.

Het verschil met roos is: roos zit los en neten zitten vastgekleefd aan de haren.

Na ongeveer 7 dagen komen de neten uit en vervolgens is de jonge luis na 7 tot 10 dagen alweer in staat om zelf eieren te leggen.

We spreken van een verse neet, als de neet zich dicht op de hoofdhuid bevindt. Als de neet zich 2½ cm of verder van de hoofdhuid bevindt, dan is dat een oude neet. Het gevaar van besmetting is dan verdwenen.
N.B.: Als lang haar opgebonden is geweest, kunnen neten ook wat verder van de hoofdhuid af zitten.

Neten kunnen buiten de hoofdhuid maximaal 6 dagen overleven. Dit betekent dat een haar met een neet eraan vast, bijv. in een kam of op kleding, na een paar dagen gewoon uit kan komen en de luis op zoek gaat naar een nieuwe gastheer.

Hoofdluizen dragen geen ziekten over. Door krabben kunnen wel korstjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden die zorgen voor jeuk. Over het algemeen is het hebben van hoofdluis niet ernstig. Wel is het belangrijk hoofdluis te behandelen. Want als u te lang wacht met behandelen, breiden de luizen zich uit en bestaat de kans dat de luizen ook op anderen worden overgedragen.

Hoofdluis gaat niet vanzelf weg, behandeling is dus noodzakelijk!

Hoe komt u aan luizen?

Luizen kunnen niet vliegen of springen. Het zijn ‘overlopers’. Als kinderen tijdens het spelen met de hoofden dicht bij elkaar komen, kruipen de luizen gemakkelijk over van het ene hoofd op het andere. Soms vindt overdracht ook plaats via mutsen, jassen en dassen die dicht tegen elkaar aan hangen, dit is echter een zeer klein percentage > 10%. De overdracht kan ook plaatsvinden via besmette kammen of borstels, slapen in één bed (tegelijktijd of na elkaar, bijv. bij kindercentra) of via de leuning van een bank. Vooral onder omstandigheden waar veel mensen dicht bij elkaar verblijven, bijv. bij kampeervakanties of logeerpartijtjes, in volle bussen of treinen, op school en op de sportclub, wordt hoofdluis gemakkelijk verspreid.

Iedereen kan hoofdluis krijgen

Iedereen kan hoofdluis krijgen. Al zorgt u nog zo goed voor uzelf en wast u heel vaak uw haar, dan nog kan hoofdluis de kop op steken. Luizen voelen zich prima thuis op een schoon gewassen hoofd. Dus het is niet waar dat luizen alleen voorkomen bij onverzorgde mensen.

Omdat kinderen meer bij elkaar in de buurt komen, bijvoorbeeld bij het spelen, komt hoofdluis bij hen wel vaker voor dan bij volwassenen. Binnen het gezin en op school krijgt hoofdluis veel kans om over te lopen.

Taboe rondom hoofdluis

Hoofdluis is niet iets waar je makkelijk over praat.

Sommige mensen generen zich voor het feit dat in hun gezin hoofdluis is voorgekomen en willen het daarom liever niet aan anderen vertellen, omdat dit soms nare reacties op kan leveren. Toch is het belangrijk dat anderen het juist wel weten, omdat zij ook alert moeten zijn en gelijktijdig moeten controleren en eventueel behandelen.

Als een kind hoofdluis heeft, moeten ouders het melden aan de leerkracht. De school kan dan zelf maatregelen nemen en aan andere ouders doorgeven dat er hoofdluis heerst, zodat ook zij alert blijven. Ook speelkameraadjes en logés moeten gewaarschuwd worden om zo de kinderen min of meer gelijktijdig te kunnen behandelen. Alleen op die manier wordt de cirkel van herbesmetting verbroken.

In de praktijk is gebleken dat het instellen van een ouderwerkgroep voor de controle van hoofdluis op school preventief en taboe doorbrekend werkt. Bij aankondiging van controles zullen veel ouders hun kind nog eens extra goed bekijken en zonedig behandelen. Kinderen zullen na verloop van tijd de controles zo normaal gaan vinden dat ze zonder schroom praten over hoofdluis.

Hoe weet u of u hoofdluis heeft?

Kort na de besmetting met hoofdluis, merkt u nog helemaal niets. Meestal ontstaan pas klachten bij de aanwezigheid van meerdere luizen (1-2 weken later). Jeuk is de belangrijkste klacht bij hoofdluis. Dit kan ontstaan één tot twee weken na de besmetting. Kinderen met een permanente infestatie van luizen hebben vaak weinig of geen last van jeuk. De luizen zijn met behulp van een plastic luizenkam (ook wel stofkam genoemd) op te sporen. Deze luizenkam is te koop bij drogist of apotheek.

Gebruik van de luizenkam (stofkam):

- Was het haar met een gewone shampoo en spoel het haar uit.
- Breng ruim een gewone crèmespoeling in het haar aan en spoel dit NIET uit.
- Kam de knopen en klitten uit met een gewone kam.
- Houdt het hoofd voorover boven een wasbak en kam het haar van achter naar voor met de luizenkam, tegen de schedelhuid aan. Start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op naar het andere oor.
- Spoel de crèmespoeling uit.
- Zorg voor goed licht anders zijn de luizen niet goed te zien.
- Als er luizen uit het haar komen, spoel deze dan met veel water door de gootsteen of de wc.
- Neten zitten vaak tussen de nekharen, onder de pony, op de kruin of achter de oren. Met enige routine zijn ze goed te ontdekken.
- Roos, huidschilfers en bijv. gelresten lijken op neten. Het verschil is echter dat neten vastzitten aan de haren en zelfs met de nagels bijna niet van de haren los te krijgen zijn.
- Dode neten blijven nog lang vastzitten aan de haren. Ze komen door het groeien van het haar verder van de hoofdhuid af te zitten.

2. Wat doet u als ouder als er hoofdluis heerst?

Stappenplan

1. Kijk of uw kind hoofdluis heeft:
  - Koop een luizenkam (bij apotheek of drogist).
  - Kam hiermee het natte haar boven een wasbak en veeg de luizenkam regelmatig af aan een witte papieren servet of zakdoek of kam het haar boven een stuk wit papier.
  - Controleer alle gezinsleden.
  - Vergeet ook uzelf niet.
2. Geen hoofdluis gevonden:
Iedere week blijven controleren en blijven kammen!
3. Wel hoofdluis gevonden:
Behandel uw kind en eventueel ook anderen uit het gezin.
  - Volg het stappenplan zoals vermeld staat in de folder van de GGD.
  - Als hoofdluis is geconstateerd, zijn er drie manieren om hoofdluis te behandelen:
    1. dagelijks met een speciale netenkam (bijv. de Nisska-kam of Nitcomb-M2) het natte haar intensief kammen.
    2. behandeling met bestrijdingsmiddelen
    3. behandeling zonder bestrijdingsmiddelen.
4. Zorg ervoor dat iedereen in het gezin die hoofdluis heeft gelijktijdig wordt behandeld.
5. Kinderen zonder hoofdluis en/of neten uit voorzorg behandelen heeft geen enkele zin en is zelfs af te raden. Dit kan bijdragen tot het resistent worden van de hoofdluis tegen het desbetreffende middel.
6. Meld de hoofdluis aan de leerkracht van uw kind.
7. Vertel het aan de ouders van vriendjes en anderen waar uw kind mee omgaat. Denk ook aan eventuele logés en logeeradressen, aan de oppas en aan grootouders.
8. Laat kinderen geen mutsen, dassen en kammen van elkaar gebruiken.
Kammen en borstels grondig reinigen, eventueel met een antihoofdluislotion.
9. Laat kinderen lange haren in een vlecht of staart dragen wanneer er hoofdluis is geconstateerd op school; dit vermindert de kans op besmetting.
10. Bij behandeling met een hoofdluismiddel dient de behandeling na 7 – 9 dagen herhaald te worden. In de tussentijd dagelijks de haren met de luizenkam uitkammen.
11. Blijf elke week controleren, ook als er geen hoofdluis meer heerst.
12. Verwijder de dode neten volgens het advies in de GGD folder.

N.B.: Uw kind thuishouden in verband met hoofdluis is niet nodig!

Om herbesmetting te voorkomen is het belangrijk dat ook andere bronnen van herbesmetting uitgeschakeld worden. Omdat de luizen ook in de kleding, beddengoed en meubels zitten, dient u naast het behandelen van de hoofdhuid ook de volgende schoonmaakadviezen op te volgen:

- Kleding, jassen, mutsen, beddengoed, dassen, knuffels, enz.: minimaal 10 minuten wassen op minimaal 60° C (eventueel laten stomen).
- Spullen die niet gewassen kunnen worden, knuffels, haarversieringen, enz.: tenminste 1 week in een afgesloten plastic zak op kamertemperatuur bewaren of 24 uur in de vriezer. Klop en borstel de spullen daarna goed na.
- Meubels, matrassen, autostoelen, vloerkleden, enz.: grondig stofzuigen en hierna de stofzuigerzak weggooien. (Eventueel eerst insprayen met para-speciaalspray, minimaal een half uur laten intrekken en daarna stofzuigen.)
- Bij behandeling met een hoofdluismiddel deze maatregelen herhalen bij de tweede behandeling. Indien u gaat kammen met een netenkam i.p.v. behandelen met een hoofdluismiddel, deze maatregelen na de eerste drie dagen herhalen.

Wat kunt u doen om hoofdluis te voorkomen?

Eigenlijk kunt u niet voorkomen dat hoofdluizen van de één naar de ander overlopen.

U kunt alleen zorgen dat de luizen niet blijven zitten en zich vermeerderen. De beste manier hiervoor is controleren door te kammen met een luizenkam. Dit kunt u iedere week doen en daarnaast een keer extra als op school hoofdluis voorkomt.

Vergeet niet andere gezinsleden te controleren. Denk hierbij ook aan opa's, oma's, de oppas en uzelf.

3. Behandelen van hoofdluis

Als hoofdluis is gevonden zijn er drie manieren om hoofdluis te behandelen:

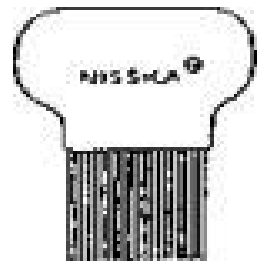
1. Dagelijks met een netenkam het natte haar intensief kammen gedurende twee weken.
2. Behandeling met bestrijdingsmiddelen.
3. Behandeling zonder bestrijdingsmiddelen.

Om herbesmetting te voorkomen is het daarnaast belangrijk dat mogelijke bronnen van herbesmetting uitgeschakeld worden.

Dagelijks kammen met de netenkam

Speciale netenkammen zijn de Nisska-kam en de Nitcomb M2. Dagelijks met deze speciale kam het natte haar (met gewone crèmespoeling erin) intensief kammen gedurende twee weken, is waarschijnlijk even effectief als behandeling met een hoofdluismiddel. Zie voor instructie: blz. 4 gebruik van de luizenkam (gebruik hiervoor in de plaats de netenkam).

Dit is de voorkeursbehandeling omdat in het algemeen altijd de voorkeur uitgaat naar een niet-medicamenteuze behandeling. Bovendien leidt deze behandeling niet tot resistentie-ontwikkeling.

De metalen netenkam moet niet verward worden met de plastic luizenkam.

De functie van deze kammen is verschillend:

- de plastic luizenkam kan alléén hoofdluizen verwijderen.
- de metalen netenkam kan zowel hoofdluizen als neten verwijderen, mits heel precies gekamd wordt gedurende twee weken.

Behandeling met bestrijdingsmiddelen

Behandelingen van het haar met een geregistreerd insecticide al dan niet in combinatie met dagelijks kammen met een luizenkam gedurende 14 dagen zijn bewezen effectief. U moet altijd na één week de behandeling met hetzelfde middel herhalen om een optimaal effect te bereiken.

Gebruik een LOTION waar malathion 0,5% in zit. Uit ervaring is gebleken dat deze stof, verwerkt in een lotion, de minste resistentie geeft en daarom het beste werkt tegen hoofdluis/neten.

Middelen die malathion bevatten zijn Prioderm en Noury. Voor stoffenbekleding van meubels en dergelijke (bijv. in de auto) kan Para-speciaalspray gebruikt worden.

Noury lotion en Prioderm lotion

De werkzame stof van Noury-lotion en Prioderm-hoofdlotion is Malathion. Malathion doodt de hoofdluizen binnen enkele minuten en meestal ook een deel van de neten. Deze middelen zijn niet erg gebruiksvriendelijk: Malathion heeft een onaangename geur en de lotion heeft een lange inwerktijd. Malathion is een insecticide, dat deels wordt opgenomen door de huid. Het is voor de mens echter niet giftig, als het op de juiste manier wordt toegepast.

Lees de voorzorgsmaatregelen in de bijsluiter nauwkeurig.

Omdat chloor de werkzaamheid van deze middelen beïnvloedt, wordt aangeraden om op de dag van de behandeling niet te zwemmen in chloorhoudend zwemwater. Dit is in tegenstelling tot wat de bijsluiter vermeld. Hierin staat dat kinderen tot één week na de behandeling niet mogen zwemmen. Bij behandeling met Malathion kunnen veel neten overleven, deze komen uit in de loop van de daarop volgende dagen. Het is dus van belang dat de behandeling na een week wordt herhaald.

Para-speciaal spray

In Para-speciaalspray zit een combinatie van bioalletrine met andere stoffen, waardoor het middel werkzamer wordt. Dit middel is een synthetisch insecticide, afgeleid van de natuurlijke permetrinen. Het doodt luizen (en soms ook neten) na enkele minuten.

Omdat dit middel een spray is, kunnen grotere oppervlakken (meubels, autostoelen, e.d.) hiermee makkelijk behandeld worden.

Het drijfgas van de spray vereist enige voorzorgsmaatregelen, zoals ventilatie en niet in het bijzijn van kinderen. Een tweede behandeling, na een week, zal veelal nodig zijn, aangezien de spray de neten niet altijd doodt.

In de bijsluiter is vermeld dat de spray ook voor de hoofdhuid gebruikt kan worden. Dit is echter af te raden bij kinderen in verband met de mogelijkheid per ongeluk het middel in de oren en ogen te spuiten en vanwege het inhaleren van het drijfgas en de andere bestanddelen.

In Nederland zijn de onderstaande middelen geregistreerd voor de behandeling van hoofdluis.

In volgorde van voorkeur zijn dat:

- malathion (Prioderm of Noury: lotion en shampoo),
- permetrine (Loxazol: lotion),
- bioalletrine/piperonylbutoxide (Para-Speciaal: spray).

N.B.: Het gebruik van malathion, permetrine en bioalletrine/piperonylbutoxide wordt afgeraden bij kinderen jonger dan zes maanden, zwangeren, vrouwen die borstvoeding geven en personen met een overgevoeligheid voor pyretrinen of isopropanol.

Het gebruik van bioalletrine/piperonylbutoxide wordt afgeraden bij kinderen met astma.

Ook voor de personen met astma die de behandeling uitvoeren.

Lees altijd de bijsluiter: er kunnen veranderingen in vermeld staan.

Behandeling zonder bestrijdingsmiddelen

Er zijn relatief nieuwe middelen op de markt in Nederland, die dimeticon bevatten, zoals XTluis. Deze middelen werken door verstikking van de luis. In een onderzoek blijkt dit XTluis niet onder te doen voor middelen met insecticiden. Dit middel is inmiddels ook geregistreerd als geneesmiddel voor behandeling van hoofdluis.

Van de overige middelen (zoals Neemosan, Millium, Luisweg, etc.), die niet geregistreerd zijn, is niet bekend of ze een vergelijkbaar effect hebben. De werkzaamheid is dus onvoldoende onderbouwd. Gebruik van deze middelen kan het toch al zo moeilijk beheersbare luizenprobleem verergeren. Het gebruik van deze middelen wordt afgeraden.

Netenverwijderende middelen

Neetex

Dit is geen insecticide; het middel is alleen bedoeld om dode neten uit het haar te verwijderen.

Neetex moet gebruikt worden ná behandeling met een insecticide.

Het wordt geleverd als crèmespoeling, die het haar makkelijker kambaar maakt.

Voorzorgsmaatregelen betreffen alleen het vermijden van contact met de ogen.

Na behandeling moet het haar zorgvuldig worden uitgekamd met een luizenkam (of netenkam).

Azijn en water

Een goedkoper middel dan Neetex is een mengsel van 3 delen azijn met 1 deel water. Hiermee moet het haar goed ingewreven worden (bijvoorbeeld met een katoenen doek).

Het azijnmengsel moet een half uur inwerken, daarna moet het haar doorgekamd worden met een luizen- of netenkam, en vervolgens goed uitgespoeld worden.

N.B.: Neten op regelmatige basis (bijv. elke dag een paar neten) verwijderen met de vingernagels kan goed helpen om het haar luizen- en netenvrij te krijgen. De neten dienen na het verwijderen goed door de wasbak gespoeld worden.

Overbehandeling

Als er sprake is van een hoofdluisepidemie, kunnen ouders geneigd zijn hun kind té vaak met bestrijdingsmiddelen te behandelen. Met te vaak wordt bedoeld: meer dan één keer behandelen binnen één week. Dit kan een schadelijk effect hebben op de hoofdhuid en irritaties opleveren. Adviseer ouders zich te houden aan de gebruiksaanwijzing in de bijsluiter. Als ouders enkele dagen na de behandeling nog of weer luizen en/of neten constateren, dan kunnen zij beter gaan kammen met de netenkam. Dus niet eerder een herhalingsbehandeling toepassen dan de bijsluiter aangeeft.

Nacontrole

Ook na de behandeling met een hoofdluismiddel (lotion of shampoo) moeten de natte haren worden gekamd volgens de kaminstructie. Dit is een onmisbaar onderdeel van de behandeling. Dit moet men dagelijks doen tot 14 dagen na de start van de behandeling. Het uitkammen van dode luizen en neten zorgt ervoor dat men goed kan zien of er nog actieve luizen aanwezig zijn en hiermee kunnen nog niet dode neten worden verwijderd. De aanwezigheid van dode luizen wijst dus niet op falen van de behandeling.

Therapiefalen

Op dit moment biedt geen enkel middel garantie op een succesvolle therapie. Herbesmetting, onjuist gebruik van het middel, het achterwege laten van de aanvullende maatregelen op de behandeling en resistentieontwikkeling zijn vaak de oorzaak van therapiefalen. Bij falen van de therapie dient de behandeling herhaald te worden met een luisbestrijdingsmiddel uit een andere groep.

4. Wat doet de school als er hoofdluis heerst?

Stappenplan voor de basisaanpak van hoofdluis op school

1. Zorg bij een melding van hoofdluis dat alle ouders/verzorgers weten dat er hoofdluis heerst. Dit kan door een ouderbrief en de folder van de GGD. Het is belangrijk dat de aanwijzingen uit de hoofdluisfolder nauwkeurig opgevolgd worden. De folders zijn te bestellen bij de GGD, afdeling jeugdgezondheidszorg. Daarnaast kunt u posters ophangen of een schoolkrantartikel wijden aan dit onderwerp.
2. Geef het belang aan van controle op hoofdluis, zowel bij de kinderen als bij andere gezinsleden, vriendjes, en collega's van de school.
3. De school dient zorgvuldig te worden schoongemaakt. Denk daarbij ook aan:
  - verkleedkleden, schorten, enz. Deze wassen op tenminste 60°C.
  - spullen die niet gewassen kunnen worden laten stomen of 1 week in een afgesloten plastic zak bewaren op kamertemperatuur of 24 uur in de vriezer. Klop of borstel de spullen daarna goed uit.
  - meubels, kussens, speel/vloerkleden enz. stofzuigen en nadien de stofzuigerzak weggooien (eventueel vóór het stofzuigen insprayen met para-speciaalspray en een half uur laten intrekken).
4. Om herbesmetting te voorkomen is het van belang dat kinderen en school gelijktijdig behandeld worden. Plan daarom een actie tegen hoofdluis bij voorkeur voor een weekend of zo mogelijk een vakantie.
5. Aangeraden wordt om jassen om de 15 centimeter op te hangen. Indien dit niet mogelijk is, kunnen de jassen per stuk in een plastic tas worden opgehangen (samen met muts, sjaal en wanten). Dit vermindert de verspreiding, maar is geen methode om hoofdluis te voorkomen.
6. Het is aan te bevelen om de luizenproblematiek ook onder de aandacht van de leerlingen te brengen met als doel een taboedoorbrekend effect te bereiken. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de leskist 'Hoofdluisbestrijding' van de GGD.
7. Ter afsluiting kunt u nog een briefje aan de ouders sturen. Daarin kunt u vermelden wat de school heeft ondernomen en tevens aangeven dat het noodzakelijk is te blijven controleren!
8. Vermeld in de schoolgids het schoolbeleid inzake hoofdluis.

Knelpunten

- Niet alle ouders behandelen hun kind(eren) tegelijkertijd.
- Ouders controleren hun kind niet of onvoldoende.
Dit heeft niet altijd te maken met desinteresse van de ouder. Heel vaak heeft het te maken met het niet weten hoe te controleren en het niet herkennen van neten en hoofdluis.
- Ouders behandelen hun kind niet of onvoldoende.
In veel gevallen wordt het kind wel behandeld, maar niet op de juiste wijze. Men vergeet bijvoorbeeld de schoonmaakadviezen of volgt niet precies de gebruiksaanwijzing passend bij het product tegen hoofdluis.
- Het taboe.
Ondanks alle voorlichting wordt hoofdluis toch nog vaak geassocieerd met onvoldoende hygiëne. Rondom hoofdluis heerst nog steeds een taboe. Dit leidt ertoe dat ouders niet altijd school of ouders van vriendjes/vriendinnetjes melden dat hun kind hoofdluis heeft.
Ook durven ouders niet altijd advies te vragen bij onduidelijkheid rondom de behandeling van hoofdluis.

5. De Anti - Luizen brigade op de Zonnewereld

Gezamenlijk beleid ouders en school

De ouderraad of medezeggenschapsraad dient als vertegenwoordiger van de ouders en school het beleid om een ouderwerkgroep in te stellen te onderschrijven.

Indien ouders bezwaar willen maken tegen het beleid, dan kunnen zij hiervoor binnen beperkte tijd terecht bij de directeur van de school.

Er zijn verschillende mogelijkheden om ouders op de hoogte te stellen van het (nieuw gekozen) beleid, namelijk middels een:

- brief;
- ouderavond met daaraan gekoppeld een brief voor de ouders;
- schoolkrantartikel.
- schoolgids

Ondersteuning van de werkgroep door school

Op school wordt een leerkracht als contactpersoon aangesteld. Deze contactpersoon is het aanspreekpunt van de werkgroep naar school toe. (Pauline de Heus Lenteregen)

Eén van de ouderleden wordt aangesteld als coördinator. (Susan van de Geer, moeder van Britt Oceaan en Pepijn Maanlicht)

Stappenplan voor het opzetten van de ouderwerkgroep

1. De contactpersoon van school vormt aan de hand van de ouders die zich aangemeld hebben de werkgroep.
2. De contactpersoon plant met de werkgroep een gezamenlijk overleg, waarbij een verpleegkundige JGZ van de GGD aanwezig kan zijn.
3. Tijdens dit overleg wordt aan alle werkgroepleden de aanleiding tot de nieuwe aanpak en de werkwijze uitgebreid toegelicht. Tevens wordt een instructie gegeven door een verpleegkundige JGZ van de GGD. Het moet voor alle werkgroepleden duidelijk zijn wat van hen verwacht wordt en welke taken zij gaan vervullen.
4. Eén van de ouders wordt aangesteld als coördinator van de werkgroep.
5. De werkgroep maakt een planning voor de standaard controles in het komend schooljaar. Deze vinden ca. 8 keer per jaar plaats, bij voorkeur na een vakantie, op een vaste dag en tijd. Het is aan te raden de eerste controle door de werkgroep direct na de instructie van de GGD te doen, zodat de vragen die tijdens de eerste controle opkomen direct door de verpleegkundige JGZ beantwoord kunnen worden.
6. De coördinator van de werkgroep schaft de benodigde materialen aan.
Per groepje van 2 ouders is het volgende nodig:

- 2 luizenkammen;
- 1 flesje dethol
- 2 pennen/ potloden;
- per klas/groep een lijst voor de registratie;

7. Aan het einde van het schooljaar kan een evaluatie van de ouderwerkgroep worden belegd om de ondervonden problemen te bespreken. Zonodig wordt een datum gepland voor instructie aan nieuwe ouders van de werkgroep.
Het is aan te bevelen altijd een verslag van de evaluatie te maken en te versturen naar de ouders, de contactpersoon van de school en de directeur van de school.

6. Controles

Nadat de werkgroep is bijgeschoold door de GGD en ouders op de hoogte zijn gebracht en hun toestemming hebben gegeven, kan er gestart worden met de controles.

Hoe de controle er inhoudelijk uit dient te zien, wordt in dit hoofdstuk beschreven.

Tijdstip van de (her)controle

Standaardcontrole:

De standaardcontroles worden ca. 8 keer per jaar uitgevoerd. Bij voorkeur vinden de controles plaats direct na een vakantieperiode. Bij een standaardcontrole worden alle groepen van de hele school gecontroleerd.

Controle bij tussentijdse meldingen:

Als er 2 meldingen van hoofdluis zijn in één groep, worden eerst de ouders van deze groep op de hoogte gesteld dat er hoofdluis heerst. Dit kan middels een brief of een poster of via de mail.

Ouders worden verzocht eerst zelf hun kinderen te controleren en zo nodig te behandelen. Daarna wordt de groep van desbetreffende kinderen zsm gecontroleerd.

Hercontrole:

De hercontrole vindt plaats ca. 2 weken na de eerste controle of als er een vakantie tussen zit, direct na de vakantie tijdens de standaardcontrole. Op deze manier krijgen ouders de gelegenheid hun kind goed te behandelen. De hercontrole wordt uitgevoerd in die groep waar bij de eerste controle hoofdluis is geconstateerd. Daarnaast worden bij de hercontrole die kinderen meegenomen die tijdens de eerste controle afwezig waren.

De controle

De werkgroep controleert de kinderen op de aanwezigheid van neten. Als een kind neten heeft kan men er ook van uitgaan dat er luizen aanwezig zijn. Het is van belang dat leden van de werkgroep onderscheid kunnen maken tussen verse neten en oude/behandelde neten. We spreken van een oude neet als deze zich 2,5 cm of verder van de hoofdhuid bevindt.

7. Het stappenplan voor de controles

De ouders/verzorgers dienen vooraf toestemming gegeven te hebben aan de schooldirectie voor de controle door de ouderwerkgroep. Het verkrijgen van deze toestemming valt onder de verantwoordelijkheid van de directie.

Stappenplan

1. De contactpersoon van de school stelt de ouders middels de schoolkalender en het zonnetje op de hoogte van de komende controle.
2. De contactpersoon van school stelt de teamleden op de hoogte. Iedere leerkracht bereidt de groep voor op de controles. Het is belangrijk dat de leerkracht duidelijk maakt dat ieder kind hoofdluis kan hebben en dat dit niet te maken heeft met het wel of niet schoon zijn op jezelf. De introductie van de controle kan ook door leden van de werkgroep zelf uitgevoerd worden. Er wordt aan de kinderen niet verteld of ze wel of geen hoofdluis hebben. Als er hoofdluis gevonden wordt, worden de ouders hiervan op de hoogte gesteld.
3. In overleg met de leerkracht wordt afgesproken waar de controle per groep plaatsvindt. Let hierbij op goede verlichting.
4. Als eerste wordt in de groep de leerkracht gecontroleerd. Zo kunnen kinderen zien hoe dat gaat. Het controleren van de leerkracht kan taboedoorbrekend werken. Bovendien heeft de leerkracht een potentieel besmettingsrisico.
5. Neem uit de klas 2 kinderen mee naar de plaats van de controle. Houd hierbij de volgorde van de leerlingenlijsten aan.
6. Controleer op de volgende plaatsen:
  - de haren achter de oren,
  - de kruin,
  - de haren in de nek,
  - de haren onder de pony.Til de haren op bovengenoemde plaatsen op (eventueel met behulp van een luizenkam).
7. Registreer de bevindingen in de multomap op de leerlingenlijst. Registreer als volgt:
  - GN = geen neten
  - VN = verse neten
  - ON = oude neten
  - L = luis
  - A = kind is afwezig
8. Stuur het kind terug naar de klas zonder het resultaat te benoemen. Het zojuist gecontroleerde kind roept het volgende kind van de leerlingenlijst.

9. Na iedere controle (dus na ieder kind) wordt de stofkam gedesinfecteerd in de emmer dethol en wordt de luizenkam geïnspecteerd op eventuele aanwezigheid van hoofdluis. Ook de handen worden gedesinfecteerd (mede in het kader van het besmetten met hoofdschimmel).
10. Aan het eind van de controles komt de werkgroep bijeen.
De coördinator bekijkt aan de hand van de leerlingenlijsten in welke klas er een hercontrole nodig is en wanneer die plaatsvindt.
Bij de hercontrole worden de volgende criteria in acht genomen:
  - in een klas waar wél hoofdluis is geconstateerd, wordt de héle klas gecontroleerd.
  - in een klas waar g en hoofdluis is geconstateerd, worden alleen de kinderen gecontroleerd die de eerste keer afwezig waren.De datum van hercontrole wordt doorgegeven aan de contactpersoon van school.
De contactpersoon stelt de teamleden en de ouders op de hoogte.
11. Na de controle van de kinderen dient het materiaal huishoudelijk gereinigd te worden.
12. De coördinator van de werkgroep of de contactpersoon neemt mondeling contact op met de ouders van de kinderen waarbij verse neten of luizen gevonden zijn. Men vraagt na of de ouders al op de hoogte waren van dit feit  n of ze al behandeld hebben. Zonodig geeft de coördinator aanvullende informatie en de folder van de GGD.
Wanneer het niet lukt om contact te krijgen met de desbetreffende ouders/verzorgers, kan aan de kinderen in eerste instantie een ouderbrief meegegeven worden met de bevindingen en een folder van de GGD.
Geadviseerd wordt om later alsnog contact op te nemen met de ouders.
13. Hardnekkige gevallen of problemen met ouders kunnen worden doorgegeven aan de contactpersoon of directeur van school. Zonodig kan hulp van de verpleegkundige van de GGD ingeroepen worden. Deze kan contact opnemen met de ouders.
Ouders kunnen zonodig ook zelf bij vragen contact opnemen met de verpleegkundige.

8. Verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis

Ouders/verzorgers

De verantwoordelijkheid van ouders omvat de controle op en verwijdering van hoofdluis uit de haren van de kinderen. Als een kind inderdaad hoofdluis heeft, is het heel belangrijk dat ouders de school en de ouders van vriendjes waarschuwen om verdere verspreiding van hoofdluis te beperken. Helaas gebeurt dit lang niet altijd, omdat veel ouders zich (ten onrechte) ervoor schamen dat hun kind hoofdluis heeft. Ouders kunnen meewerken aan een ouderwerkgroep ter bestrijding van hoofdluis.

School

Het is de verantwoordelijkheid van de school om preventieve maatregelen te treffen. De school is immers verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. Leerkrachten kunnen er toe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen over luizen te praten en door ouders te informeren over hoofdluis.

Contactpersoon van school

De contactpersoon van school is ervoor verantwoordelijk dat:

- informatie over het nieuwe beleid bekend is bij de ouders (bijv. door structureel een stukje te plaatsen in de schoolgids van de school);
- ouders schriftelijk op de hoogte worden gesteld van het tijdstip van de controles;
- het team op de hoogte is van de op handen zijnde controle;
- de werkgroep duidelijke leerlingenlijsten krijgt waarop de bevindingen geregistreerd kunnen worden;
- er ruimte beschikbaar is voor de controles;
- de werkgroep de aangeschafte middelen vergoed krijgt;
- minimaal éénmaal per jaar met de werkgroep geëvalueerd wordt;
- ouders ingelicht worden wanneer er hoofdluizen/neten zijn geconstateerd bij hun kind(eren);
- de jeugdverpleegkundige van de GGD ingelicht wordt, wanneer er bij een bepaald kind of bepaalde kinderen steeds opnieuw hoofdluizen/neten geconstateerd worden.

Ouderwerkgroep hoofdluisbestrijding

De ouders van de ouderwerkgroep dienen:

- een voorlichting/bijsholing van de GGD te volgen;
- de kinderen na elke vakantie te controleren op de aanwezigheid van neten;
- de bevindingen in de leerlingenlijsten te registreren;
- bij tussentijdse meldingen te controleren;
- om te kunnen gaan met de privacy van kinderen en hun ouders;
- soms de ouders in te lichten van kinderen bij wie hoofdluis geconstateerd is (als dit is afgesproken met de coördinator).

De coördinator van de ouderwerkgroep

De coördinator van de ouderwerkgroep:

- is aanspreekpunt voor de ouders uit de werkgroep;
- organiseert de controles;
- heeft goed contact met de contactpersoon van het schoolteam;
- neemt contact op met ouders van kinderen bij wie hoofdluis geconstateerd is en adviseert deze ouders zonodig;
- neemt contact op met de verpleegkundige van de GGD bij vragen of problemen;
- verwijst ouders met weerstand naar de directeur van de school;
- heeft voldoende kennis over hoofdluis en de behandeling ervan;
- heeft begrip voor mogelijke weerstand bij ouders en kan daarmee omgaan;
- kan omgaan met de privacy van ouders en hun kinderen;
- kan de ouders van de werkgroep motiveren.

GGD

De GGD heeft een adviserende, coördinerende en zonodig controlerende taak inzake de bestrijding van hoofdluis.

Het opsporen van hoofdluis in de klas door een GGD-medewerker is in het algemeen niet zinvol.

Het bezwaar tegen deze werkwijze is dat het altijd een momentopname is.

De ondersteuning van de GGD bestaat uit het bijbrengen van kennis en vaardigheden aan ouders en leerkrachten door:

- het leveren van advies en ondersteuning in de vorm van materialen en consultatie, zoals dit protocol, folders en ouderbrieven;
- de ouderwerkgroep middels een voorlichtingsbijeenkomst te trainen in het controleren op hoofdluis.

In bijzondere gevallen neemt de verpleegkundige van de GGD contact op met ouders/verzorgers van kinderen bij wie steeds opnieuw hoofdluis geconstateerd wordt.